

**КОНФЕРЕНЦИЯ ПО
ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ КЪМ
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
- БЪЛГАРИЯ -**

Брюксел, 13 Май 2002

CONF-BG 05/03

Документ представен от Република България

Относно : Допълнителна Информация

Глава 6 – Конкуренция

ДОКУМЕНТ ПРЕДОСТАВЕН ОТ РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Допълнителна информация към Преговорната позиция по глава 6 - Политика на конкуренцията

Като се позовава на Общата позиция на ЕС (CONF-BG 74/01), България желае да предостави Допълнителна информация във връзка със сближаването и приложението на достиженията на правото на ЕС в областта на конкуренцията.

Антитръст

➤ По-нататъшно сближаване на законодателството

Законът за защита на конкуренцията е в сила от 1998.

За да се отстранят някои недостатъци в него и се отразят последните развития в *acquis*, на 16 януари 2003 г., Парламентът прие Закон за изменение и допълнение на ЗЗК. Законът е в сила от 4 февруари 2003г.

Законът транспонира в националното законодателство някои по-нови актове на *acquis*, издадени след 1998 г., а именно: Известие на Комисията относно споразуменията с незначителен ефект, Известие на Комисията относно ограниченията пряко свързани и необходими за извършването на концентрация, Известие на Комисията относно средствата за саниране приемани по Регламент №4064/89, Известие на Комисията за неналагане или намаляване на санкциите, Регламент на Съвета №1310/97, Решение на Комисията относно ролята на рапортъора, Регламент на Комисията No 2658/2000.

България следва политиката на ЕС в областта на груповите освобождавания от забрана за картелиране. След като транспонира *acquis* за вертикалните споразумения, от 1.06.2003 г. Комисията за защита на конкуренцията ще въведе и две нови решения, които съответстват на *acquis* за хоризонталните споразумения, и по-конкретно на: Регламент на Комисията №2658/2000 за споразуменията за специализация и Регламент на Комисията №2659/2000 за изследване и развитие.

При вземането на решения за освобождаване по чл.13 от ЗЗК, КЗК следва стриктно законодателството на ЕС в областта на груповите освобождавания в съответствие с поетото задължение по чл. 6 от Правилата за въвеждане и прилагане на разпоредбите в областта на конкуренцията, предвидени в чл. 64, ал.1, т. i и ii и ал.2 от ЕСА.

➤ Административен капацитет на КЗК

Експертният състав на КЗК, ангажиран с преписки в областта на антитръста е общо 32 – юристи и икономисти с различен професионален опит. Освен тях всички членове на комисията са докладчици по преписки в областта на антитръста, като не съществува специализация между тях по отделни състави на нарушенията.

С цел усъвършенстване на административния капацитет на КЗК, в периода март 2001 – септември 2002 бе осъществен проект по програма ФАР на ЕС “Reinforcing the administrative capacity to manage the *acquis* in the field of competition”. Целта на

проекта, да засили капацитета за правоприлагане, бе изпълнена посредством професионално обучение на служителите в рамките на семинари, консултиране по преписки и учебни посещения (стажове) във ведомства по конкуренция и съдилища на сраните-членки на ЕС. Общо 13 семинара с продължителност от три седмици до един ден бяха проведени за експертния състав на КЗК, съдиите и прокурорите от ВАС и ВАП, министерствата, БТПП и БСК. Специален акцент бе поставен върху обучението на съдиите от Върховния административен съд и прокурорите от Върховна административна прокуратура, тъй като решенията на КЗК се обжалват пред ВАС, а в съдебната процедура участва и прокурор от ВАП. Естествено продължение на това обучение бе осигурено със седем едномесечни посещения (стажове) за 22 служители на КЗК и 8 съдии и прокурори в 11 страни-членки на ЕС - в националните ведомства по конкуренция, компетентните министерства и съдилища.

Информационните дейности по проекта включваха изработка на луксозна брошура за КЗК на английски език, 12 минутен видео-филм за дейността на КЗК, Терминологичен речник по конкуренция, мултимедиен CD-Rom, съдържащ българското и европейското законодателство в областта, избрани решения на КЗК, както и речника, брошурата и видео-филма. Посредством проекта за специализираната библиотеката на КЗК бяха осигурени сборниците с решения на Съда на ЕО и Първоинстанционния Съд на ЕО за 2000г., и едногодишен абонамент за *EC Competition Law Review 2002* и *European Law Review 2002*.

На 26 март 2003г. пред представители на медиите, БТПП, БСК, ВАС и др. бе представен обновения уеб-сайт на комисията (www.cpc.bg), който значително ще увеличи осведомеността на обществеността в областта на конкуренцията.

➤ **Правоприлагане**

КЗК вече предостави на ЕК подробна информация относно правоприлагането в областта на антитръста за 2001г. и 2002 г.- статистически обобщени таблици за дейността през двете години, таблица за всички постановени решения с основна информация по тях и анотации на решенията.

Органът по конкуренция продължи усилията си за по-нататъшно усъвършенстване на правоприлагането. Увеличи се броят на постановените решения в областта на антитръста и концентрациите. През 2001 г. КЗК издаде 58 решения и 68 - през 2002. Като се съобрази с препоръката на ЕК в последния годишен Доклад за напредъка и в Общата позиция на ЕС (CONF-BG 74/01), КЗК увеличи броят на казусите свързани с картелни споразумения и злоупотреба с господстващо положение. През 2001 г. КЗК прие 4 решения за картелни споразумения и 13 - през 2002 г. Решенията за злоупотреба през 2001 са 19 бр., а през 2002 г.- 17 бр. В областта на концентрацията на стопанска дейност КЗК постанови съответно: през 2001г. - 30 решения с които разреши концентрацията / в един от случаите – под условие/, а през 2002 – 35.

Подобрява се качеството на постановените решения. Органите, отговорни за приложението на законодателството в областта на антитръста, Комисията за защита на конкуренцията и Върховният административен съд /който се произнася по жалби срещу решения на КЗК/ се позовават в мотивите на решенията си по аналогия на европейското право на конкуренция и на решения на Европейската комисия и Съда на ЕО.

Държавни помощи

➤ Законова рамка (вкл. регионална карта на помощите)

България предприе по-нататъшни мерки, за да приведе националното си законодателство в областта на държавните помощи в съответствие с това на ЕС.

Новият Закон за държавните помощи (ЗДП) е в сила от 20 юни 2002 г. Законът транспонира онези части на *acquis*, които не са предмет на честа промяна. Това са съответните разпоредби на Договора за Европейския съюз (ДЕО) - чл.86(2), 87 и 88, Регламент 68, Регламенти 69 и 70 от 2001, както и релевантните разпоредби на процедурния регламент 659/99. Законът за държавните помощи съдържа пет глави, които включват: Общи разпоредби, Условия и ред за оценка и контрол на държавните помощи - правомощия на КЗК, възможност за индивидуално и групово освобождаване, процедура пред КЗК, случаи в които КЗК може да разреши помощта, наблюдение на държавните помощи от МФ - подготовка и представяне на Годишни доклади, поддържане на регистър на държавните помощи, права на МФ да събира информация; административно-наказателни разпоредби, преходни и заключителни разпоредби.

Законът съдържа в чл.1, ал.2 изричен текст, който гласи, че оценката на помощите се прави в съответствие със задълженията, поети от Република България по силата на международни договори, включително и с чл. 64 от ЕСА. Съгласно чл. 64, ал.2 всички действия противоречащи на предвиденото в него се оценяват на основата на критериите, произтичащи от чл. 87 на ДЕО. Законовата разпоредба е правно основание КЗК пряко да използва не само тълкуванията и развитията на правото на ЕС, но и съответните решения на Съда на ЕО. Законосъобразността на тази практика вече е потвърдена и в редица решения на ВАС - засега в областта на антитръста и нелоялната конкуренция. Законът за държавните помощи предвижда, че държавни/общински помощи могат да бъдат предоставяни само когато са разрешени по установения в него ред. Върховният административен съд упражнява съдебен контрол над решенията на КЗК за държавни помощи, когато същите бъдат обжалвани от заинтересована страна по преписката.

Законовата рамка на контрола върху държавните помощи беше допълнена с Правилника за прилагане на Закона за държавните помощи, приет на 05.07.2002 и Наредба № 6 за реда за наблюдение и осигуряване на прозрачност на държавните помощи, приета от министъра на финансите на 25.07.2002 г. Двата акта са обнародвани в Държавен вестник.

Правилникът за приложение на ЗДП транспонира *acquis*, което урежда различните видове хоризонтални помощи, условията при които определена помощ може да бъде допустима, условията при които може да бъде разрешена дадена помощ, интензитета на помощта, методология за изчисляването му и т.н. В правилника за приложение на ЗДП са инкорпорирани разпоредбите на Регламент №70/2001 за приложението на чл.87 и 88 от ДЕО относно държавна помощ за МСП, Указания относно държавната помощ за защита на околната среда, Указания относно държавната помощ за заетост, Указания относно държавната помощ за оздравяване и реструктуриране на предприятия в затруднено финансово положение, Рамка на държавната помощ за изследване и развитие, Указания относно националната

регионална помощ, Регламент №68/2001 за приложението на чл.87 и 88 от ДЕО относно държавна помощ за обучение, Рамка на регионалната помощ за големи инвестиционни проекти, Съобщение относно натрупването на помощ за различни цели, Регламент №659/1999.

Наредба № 6 за реда за наблюдение и осигуряване на прозрачност на държавните помощи транспонира Директива 80/723/ЕЕС за прозрачност на финансовите отношения между страните-членки и публичните предприятия, допълнена с Директива 2000/52/ЕЕС.

В съответствие с оценката на експертите от Главна дирекция “Конкуренция” на ЕК за степента на хармонизация на подзаконовите актове (правилника и наредбата) с *acquis*, в МС се разглежда проект на Правилник за изменение и допълнение на Правилника за приложение на ЗДП, за да усъвършенства законовата рамка в областта на държавните помощи. В него като отделни раздели ще се включат разпоредбите на новата Многоотраслова рамка за регионална помощ за големи инвестиционни проекти в отделни отрасли (ОJ С070/19.03.2002), както и правилата касаещи чувствителни отрасли, необхванати в цитираната рамка. Допълнени са също разпоредбите свързани с помощта за оздравяване и помощта за реструктуриране.

Във връзка с бележките по някои текстове на Наредба № 6, министърът на финансите ще издаде до 30.06.2004г. Методически указания на основание чл. 7, ал. 1 от Наредбата, в които ще се дадат детайлни насоки за функционирането на информационната система за наблюдение на държавните помощи.

➤ **Регионална карта**

В съответствие с чл. 64 от ЕСА и с Решения 1 от 28.02.2000, и 2 от 23.05.2001 на Съвета за асоцииране, България представи през м. януари 2002 г. своето предложение за Регионална карта на държавните помощи, за да бъде то обсъдено и прието от Съвета за асоцииране.

България прие предложението на ЕК картата да важи до 30.12.2006 г., или до датата на пълноправното членство на България, ако това стане по-рано.

В момента тече процедура по приемането на регионалната карта като Решение на Съвета за асоцииране.

➤ **Издигане на познанията на обществото за новото законодателство в областта на държавните помощи**

Контролиращият орган - КЗК и наблюдаващият орган - МФ проведоха обширна информационна кампания с цел да бъде разширено познанието на държавните служители и на други целеви групи по отношение на основните принципи за предоставяне на държавни помощи, а също така да бъдат подпомогнати икономическите оператори при прилагане законодателството в областта на държавните помощи.

Основните целеви групи на информационната кампания бяха – централната администрация, областните и общински администрации, други държавни институции, неправителствени организации, икономическите оператори, свободни професии (адвокати, счетоводители, университетски преподаватели, икономисти,

консултанти и др.). От информационната кампания бяха обхванати и почти всички видове медии.

През периода май-юни 2002 г. беше разпространена обобщена информация относно новия режим за наблюдение и контрол на държавните помощи. Публикуваните Ръководство по държавните помощи и Речник на най-често използваните термини (в тираж над 1000 бр.), както и брошурата на Европейската Комисия “Политиката на ЕС в областта на конкуренцията и гражданите” в превод на български език бяха изпратени до министерства, агенции, областни и общински администрации, предприятия, неправителствени организации и др.

Периодично в списание “Бюджет” на МФ се публикуват материали по проблеми на държавните помощи, като Законът за държавните помощи, Годишният доклад и др. Тази практика ще продължи и в бъдеще. По този начин новото законодателство достига до неговите над 2000 абонати и други професионалисти.

Проведени бяха 3 семинара с участието на представители на всички заинтересовани министерства, агенции, неправителствени организации и областни администрации за запознаване със законодателството по държавните помощи на ЕС, съответното българско законодателство и тяхното практическо приложение.

В началото на м. септември 2002 г. беше създаден в Интернет отделен уеб-сайт на органа за наблюдение - отдел “Държавни помощи” на МФ. За кратко време той доби популярност и вече се използва широко от заинтересованите страни. В сайта се съдържа българското законодателство по държавните помощи и съответното европейско законодателство на български и английски език, обучителен пакет, включващ въведение в държавните помощи и наръчник на ръководителя, всички видове форми за уведомяване, форма на годишен доклад, терминологичен речник за държавните помощи, ръководство за държавните помощи, годишните доклади, информация за регистъра на държавните помощи, с извлечение от него на схеми на предоставени държавни помощи по видове и години, информация за дейността на наблюдаващия орган, рубрика въпроси и отговори и др. Информацията в сайта се актуализира текущо. В рамките на новия общ проект по програма ФАР 2002 на МФ и КЗК, който ще започне през 2003 г., в сайта ще се добави и модул за дистанционно обучение (E-learning module) като бъде закупен специален програмен продукт.

Уведомителен e-mail за Интернет-сайта на отдела е изпратен до всички контрагенти в централната администрация (министерства, агенции, вкл. и на КЗК), 28 областни администрации, Департамента по търговия и индустрия на Великобритания, Федералното Канцлерство на Австрия, до 42 дирекции и др. административни единици в състава на Европейската комисия, до СТО и др.

➤ **Административен капацитет на органите за наблюдение и контрол на държавните помощи**

Българската система за наблюдение и контрол на държавните помощи се състои от два компонента:

1. Наблюдение на държавните помощи, което се осъществява от МФ (орган за наблюдение);

2. Контрол на държавните помощи, който осъществява от КЗК (контролен орган).

С оглед укрепване административния капацитет на контролния орган, още преди влизане в сила на Закона за държавните помощи, дирекция “Държавни помощи” в КЗК бе увеличена по численост на състава. Наскоро бяха назначени още 6 нови експерта и към настоящия момент дирекцията има численост 20 експерта – икономисти и юристи.

Отдел “Държавни помощи” на МФ включваше 6 експерти пряко ангажирани с наблюдението на държавните помощи. През м.март 2003г. с новата управленска структура на МФ, съставът беше увеличен с 3 служители и сега се състои от 9 експерта. Със специална заповед на Министъра на финансите бяха определени и експерти от всички агенции и дирекции на МФ, които имат отговорности по въпросите на държавните помощи. Отдел “Държавни помощи” ежедневно си сътрудничи и с други заинтересовани министерства, държавни органи, областни и общински администрации във връзка с дейността по наблюдението на вече разрешени от КЗК държавни помощи.

С цел повишаване професионалната квалификация на специалистите от МФ, КЗК и другите органи, занимаващи се с държавни помощи, в рамките на туининг проект по програма ФАР-99 беше проведена серия от 15 семинара, посещения в страни-членки и други мероприятия. Успешното им приключване увеличи чувствително капацитета на МФ и КЗК по отношение на изискванията за наблюдение и контрол на държавните помощи.

Подобри се и взаимодействието между контролния орган и органа за наблюдение. КЗК и МФ работят в тясно сътрудничество. Те редовно обменят информация за нотифицираните помощи и постановените от КЗК решения. Последните се въвеждат веднага в регистъра на помощите. МФ нотифицира КЗК за помощите, предвидени в Държавния бюджет. За по-сложните казуси се провеждат консултации между ведомствата. МФ се конституира като заинтересована страна по преписките за държавни помощи, разглеждани в открити заседания на КЗК.

Новият ЗДП уреди взаимоотношенията между МФ и КЗК и ясно разграничи техните правомощия и задължения.

Предвижда се изграждането на компютъризирана система за наблюдение и контрол на държавните помощи, която ще създаде директна връзка между двете ведомства.

Двете институции съвместно ще изпълняват новия проект по програма ФАР 2002 – “Strengthening the administrative capacity to manage the *acquis* on state aid and improvement of the system for monitoring and control of state aid”.

➤ **Правоприлагане (включително прозрачност)**

До влизане в сила на новия ЗДП се прилагаше чл.20, ал. 2 от ЗЗК, който регламентираше задължително нотифициране на всяка помощ, която засяга или може да засегне търговските взаимоотношения между България и ЕС. В този период, въпреки съществуването на изричен законов текст, броят на нотификациите беше твърде малък.

КЗК и МФ проведеха кампания за популяризиране на задължението за уведомяване, с цел да отстранят проблема с малкия брой нотификации за държавни помощи. МФ директно се обърна към потенциалните донори на помощи, като даде разяснения по новото законодателство. В резултат на това, отрасловите министерства и администрации започнаха стриктно да се съобразяват с правилата за нотифициране. Докато през 2000 г. КЗК получи само 4, през 2001 г. – те бяха 35, а през 2002 – 23.

След като разпоредбите на ЗДП влязоха в сила, практиката по правоприлагането се обогати и усъвършенства.

Значително се увеличи броят на постановените от КЗК решения във връзка с оценка на държавни помощи. Докато през 2001г. КЗК издаде 7 решения за държавни помощи, през 2002 – те вече са 48 (от които 34 по отменения чл.20 от ЗЗК и 14 - по новия ЗДП), както и 7 становища. Когато мотивира своите решения за държавни помощи, КЗК се позовава на европейското законодателство и практика. В няколко случая КЗК постави допълнителни условия, за да разреши помощта.

Контролът на КЗК вече се разпростира върху всички форми на държавни помощи, и включва не само преките субсидии, но и помощи под формата на държавно гарантирани заеми за инвестиционни проекти, помощи за публични предприятия, осъществяващи услуги от общ икономически интерес, фискални помощи, увеличение на капитала на предприятия 100 % общинска собственост и т.н.

Заслуга за повишеното качество на правоприлагането в областта на държавните помощи има и процедурата по съставянето на проектите за Държавен бюджет за съответната година, която стана част от нотификационната система. По време на подготовката на проектите за ДБ, различните министерства, институции и общини представят своите предложения пред МФ, вкл. и за проектите за държавни помощи. Плановете за нови помощи, които се предлагат от МФ (в случаите, в които то е принципал), се нотифицират пред КЗК. В рамките на процедурата за съставяне на ДБ за 2001г. МФ нотифицира пред КЗК 11 схеми на държавна помощ, през 2002 и 2003 – по 7 схеми на държавна помощ.

➤ **Осигуряване на прозрачност посредством:**

Задължителна нотификационна система

ЗДП гарантира доброто функциониране на системата за наблюдение и контрол на държавните помощи, като регламентира санкции при нарушаване на задължението за предварително уведомление. Законът предвижда, че на нотификация подлежат всички помощи (не само тези, които засягат търговските отношения между България и ЕС). ППЗДП съдържа нотификационни форми, в които се определя реда и начина, по който донорите уведомяват КЗК за помощта.

Регистър на държавните помощи

През последната година България усъвършенства и разшири обхвата на регистъра на държавните помощи.

Електронната база данни се попълва текущо на централно ниво (с данни от министерства и други държавни институции), и на регионално ниво (с данни от областните и общински администрации). Информационната система позволява

пълно отразяване и анализ на информацията за държавните помощи. Окончателните данни за действително отпуснатата помощ се попълват след публикуване на официалната статистическа информация, т.е. след 31 март на съответната година.

За по-лесното и ефективно следене на натрупването на минималната помощ, предвидена като праг на държавната помощ за период от 3 г., през месец август 2002 г. беше създаден отделен регистър на помощите *de minimis*.

В регистъра на държавните помощи са вписани всички официално подадени случаи на предоставена държавна помощ, както и решенията на КЗК. Към настоящия момент получателите на помощи, които са включени в регистъра са около 220 на брой. Преобладаващият брой стопански субекти са от отрасъл въгледобив (около 20 на брой), енергетика (22 топлофикационни дружества), както и от отраслите транспорт, металургия, стоманодобив, корабостроене, селско стопанство, производство на минерални продукти, хранително-вкусовата и леката промишленост, машиностроене и оборудване, образование и култура.

Съществуващите схеми, включени в регистъра са 32 на брой, от които 13 схеми са приключили, а 19 са действащи. Регистрирани са и всички предоставени индивидуални държавни помощи, невключени в схеми.

В приложението се съдържа информация за общия размер на предоставената помощ в периода 1997-2001 г.

Предоставяне на Годишни доклади за държавна помощ

През последните три години Годишните доклади за държавните помощи в България се изготвят в съответствие с Методологията на ЕК за съставяне на прегледи на държавните помощи от страните-членки, което дава възможност за пряко сравняване на информацията.

➤ Помощ за т. н. чувствителни отрасли

През 2001 и 2002 г. не са предоставяни помощи за автомобилостроенето, корабостроенето, стоманодобива и синтетичните влакна..

Помощта за “Кремиковци” беше еднократна - при приватизацията на дружеството. Като потвърждава готовността да спазва поетите с ЕСА задължения, през м.ноември 2002 г., България подписа Допълнителен протокол към споразумението. Той предвижда предоставянето на държавна помощ в чувствителния сектор стоманодобив да става при строго спазване на *acquis*. Следващата стъпка, която компетентните българските власти ще предприемат, е да предоставят на Европейската комисия Национална програма за реструктуриране на стоманодобива и План за оздравяване на “Кремиковци”. За изработването им ще бъде ползвана консултантска помощ по програма ФАР. Въз основа на Техническо задание, изготвено съвместно с ЕК беше проведен търг и избран консултант.

➤ Привеждане на съществуващите помощи в съответствие с *acquis*

Съществуващите помощи, предоставени или прилагани след влизане в сила на ЕСА и преди влизане в сила на ЗЗК бяха предназначени преди всичко за реструктуриране и приватизация на предприятията – бенефициенти. След като в края на 2000 г. беше отменен Законът за финансово оздравяване на държавните

предприятия, приложението на съществуващите схеми беше преустановено, а бенефициентите - приватизирани или обявени в ликвидация.

С новия ЗДП бе уреден механизма за привеждане на съществуващите помощи в съответствие с изискванията на закона. Беше регламентиран срок от 4 месеца, в който помощите, предоставянето на които не е приключило при влизане на закона в сила, се привеждат в съответствие с изискванията му. Създадено бе и задължение, всеки който предоставя такава помощ да уведоми КЗК и министъра на финансите в едномесечен срок. В съответствие с този механизъм приключи привеждането на съществуващите помощи на национално ниво. Те бяха оценени като съвместими с разпоредбите на ЗДП и включени в регистъра на държавните помощи. Процесът по отношение на съществуващите помощи на ниво общини продължава.

Законът за държавните помощи оправомощи КЗК да оценява държавните помощи не само въз основа на нотификация, но и по собствена инициатива. Това дава възможност за непрекъснат скрининг на действащото законодателство, което може да съдържа разпоредби за държавни помощи. Всички разпоредби установени при този скрининг се оценяват по критериите на ЗДП и *acquis*.

➤ **Процедура по отношение на съществуващите помощи след присъединяването**

България състави и предостави на ЕК списък на помощи и схеми на помощи, разрешени от КЗК като съвместими с *acquis*. В процеса на преговорите за присъединяване, България информира периодично Европейската комисия за съществуващите помощи, както и за тези, които ще имат действие и след присъединяването.

➤ **Публични предприятия и предприятия със специални и изключителни права**

Националното законодателство осигурява прозрачност на финансовите отношения на публичните предприятия и предприятията със специални и изключителни права с държавата. Тези предприятия са задължени по закон и фактически поддържат отделна счетоводна отчетност за различните дейности: от една страна - за продуктите и услугите, по отношение на които са им предоставени специални или изключителни права или им е поверено осъществяването на услуга от общ икономически интерес, а от друга - за всеки друг продукт или услуга по отношение на който предприятието е активно. Методите, чрез които приходите и разходите биват определяни и разпределяни по различни дейности са нормативно уредени.

Пълното въвеждане на директивите на ЕС относно осигуряването на прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавите-членки и държавните предприятия в българското секторно законодателство ще се извърши до присъединяването на Република България към ЕС.

➤ **Държавни монополи с търговски характер**

България потвърждава, че в момента не съществуват монополи с търговски характер и че Конституцията съдържа детайлна уредба на дейностите, за които може да бъде установен монопол със закон.

Приложение

Обща сума на държавните помощи в България за периода 1997 – 2001

В млн. ЕВРО

ПОКАЗАТЕЛ	1997	1998	1999	2000	2001
1. БВП	8 745,00	11 032,00	11 645,39	13 014,22	15143.50
2. Държавна помощ - общо	179,00	112,13	389,50	149,60	106.30
В процент от БВП	2,05	1,02	3,34	1,15	0.70
2.1 Преки субсидии	179,00	111,82	287,00	134,40	90.50
В процент от БВП	2,05%	1,01%	2,46%	1,03%	0.60
3. Държавна помощ на глава от населението	21,61	13,62	47,33	18,20	13.00
Население в милиони	8,28	8,23	8,23	8,23	8,17
4. Държавна помощ на работещ	56,69	36,10	126,79	50,81	31,85
Работещи в милиони	3,16	3,11	3,07	2,94	3..36
5. Държавна помощ на работещ в производствения сектор	101,28	63,90	330,30	65,69	55.09